

TÜBİDER
SOSYAL MEDYA YASASI RAPORU
20.08.2020

TÜBİDER YÖNETİM KURULU

Raportör: Besim TONOZ – Yönetim Kurulu Üyesi

Sosyal Medya Yasası Raporu hakkında;

Toplum genelinde Sosyal Medya Yasası olarak gündeme gelen, 5651 Sayılı "İNTERNET ORTAMINDA YAPILAN YAYINLARIN DÜZENLENMESİ VE BU YAYINLAR YOLUYLA İŞLENEN SUÇLARLA MÜCADELE EDİLMESİ Kanununda değişiklik yapılmış olup, 7253 Sayılı Kanun 31.07.2020 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Yasa, 01 Ekim 2020 tarihinde yürürlüğe girecektir.

TÜBİDER olarak yasa ile ilgili görüşlerimizi bu metin vasıtasıyla kamuoyu ile paylaşıyoruz.

Birçok konuda hayatımızı çeşitli ülkelerdeki kanunlardan farklı koşullar ile sürdürebiliriz. Bazı yasaların yıllar içindeki gelişimine göre kendi kültürümüze uygun koşulları bekleyip, daha sonra değerlendirebiliriz. Oysa Bilişim sektörünün bu genel değerlendirmeye diğer sektörlerle göre iki temel uyumsuzluğu mevcuttur. İlki yapısı gereği çok hızlı gelişmektedir ve mevcut yasaların tarifleri, çoğu zaman yetersiz kalmaktadır. Üstelik sınır tanımayan bazı uygulamalar karşısında ülkeler nasıl davranacaklarını maalesef hemen bilememektedir. İkinci konu ise her ülkenin kendi dinamiklerindeki farklılıklar olup, ortak konularda buluşması da ayrı bir sorun yaratmaktadır.

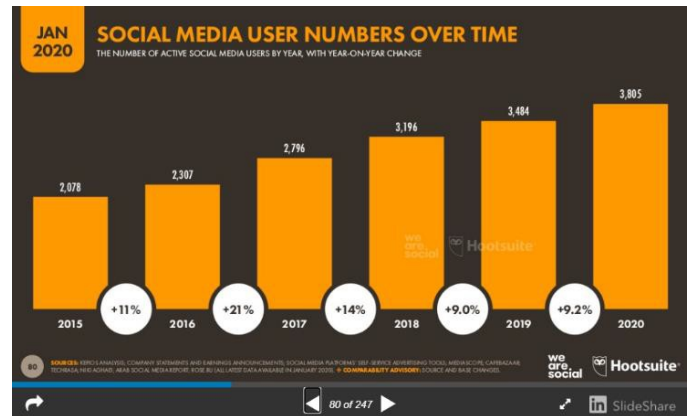
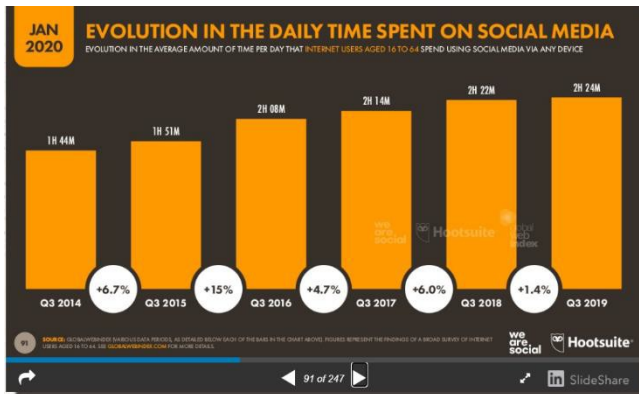
Tüm bu karmaşıklık ve çok seslilik ortamında Bilişim Sektörünü ilgilendiren yasalar maalesef olayın tüm katmanları değerlendirilmeden yasalasmaktadır. Yöneticiler bazen de diğer ülkelerdeki yasal uygulamaları, doğrudan kendi ülkesinde uygulamaya yönelmektedir. Öyle ki, bazen yasanın teknik olarak ülkenizde uygulanması dahi mümkün görünmemektedir.

Örneğin; Sosyal ağlardaki içeriğin tamamı CDN (Content Delivery Network) denilen bir sistem ile tüm dünyaya yayılmış sunucularda eş zamanlı olarak tutulur. Bu sistem dünyanın neresinden erişilirse erişilsin hız ve güvenlik sağlar. Eğer tüm içerik Türkiye'de olursa ve Akamai Technologies Inc. gibi CDN (Content Delivery Network) servisleri kullanılmayacak olursa öncelikle hız ve performans problemleri ortaya çıkacaktır. Türkiye maalesef çok iyi bir internet alt yapısına sahip olmadığı için bu durum milyonlarca kullanıcısı olan servisler için bir kabus olacaktır. Tokyo'daki kişiyi Ankara'daki bir DC (data center) ile tatmin etmek çok güç olacaktır. Hepsinden önemlisi bu servislerin güvenlik endişeleri de baş gösterecektir. Ayrıca @gmail.com adresleri veya Azure verileri gibi KVKK'ya uymayan ve uyması mümkün olmayan tüm bulut işlemleri gibi verilerin sadece Türkiye'de tutulması teknik olarak imkânsız yakındır. Kanunlar ve ilgili yönetmelikler hazırlanırken teknik kısıtlamalara dikkat edilmemesi bu durumu yaratmaktadır.

Kanun koyucuların özellikle bu konuda sadece bir gurup hukuk uzmanı ve kamu temsilcisi yerine, çok daha geniş tabana yayılmış özellikle STK'lardan ve konu ile ilgili eğitim veren üniversitelerden destek, bilgi ve görüş istemesinin çok daha sağlıklı yasa çıkarılmasını sağlayacağı açıktır.

Sosyal Medya kullanımı:

wearesocial.com verilerine göre 2015 – 2020 yılları arasında Sosyal Medya kullanıcıları 2 Milyar Kullanıcı seviyelerinden 4 Milyar Kullanıcı seviyesine çıkmıştır.

Aynı araştırmaya göre Sosyal Medya'da 16-64 yaş ortalamasının kullanma saati Dünya ortalamasında 2014 yılında 1 Saat 44 Dakika iken 2019 yılında 2 Saat 24 Dakika 'ya çıkmıştır. 2019 yılı Türkiye ortalaması ise 2 saat 51 dakikadır.

Aşağıdaki tabloda göreceğiniz üzere Dünyanın en çok kullanılan Sosyal Medya Platformları Kullanıcı sayıları belirtilmektedir.

Dünya nüfusunun yaklaşık yarısı bir sosyal medya platformuna üyedir.

Dünyanın En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

Facebook	2.4 Milyar
YouTube	2 Milyar
WhatsApp	2 Milyar
Facebook Messenger	1.3 Milyar
WeChat (Weixin)	1.1 Milyar
Instagram	1 Milyar
TikTok (Douyin)	800 Milyon
QQ	731 Milyon
QZone	517 Milyon
Sina Weibo	516 Milyon
Reddit	430 Milyon
Kuaishou	400 Milyon
Twitter	386 Milyon
Pinterest	366 Milyon

Haziran 2020 tarihinde İletişim Başkanlığı tarafından çıkartılan “Sosyal Medya Kullanım Kılavuzu” nda 5651 sayılı kanunun amacına yönelik izler bulmamız mümkündür.

Prof. Dr. Fahrettin ALTUN’ un Sunuş yazısında;

“..Hayatlarımızı devasa bir bilgi ağının içinde sürdürüyoruz. Dijital ortamda kurulan cümlelerin, yapılan ticaretin, oluşturulmaya çalışan algının ve nihayetinde kurulmak istenen hegemonyanın hakim olduğu bir süreci yaşıyoruz. Mesele çok açık. İletişim araçları geliştikçe, iletişim kurmak zahmetsiz bir hale geldikçe ve buna dayanan teknolojiler ilerledikçe insanoğlu daha önce hayal bile edilmeyen bir tecrübeyi yaşayarak öğrenmeye başladı. Öylesine hızlı ilerliyor ki her şey, dijitalleşme konusunda sadece bir iletişimin parçası olmuyor, ticaretin, siyasetin, eğitimin, kültür ve sanatında bir aracı haline geliyor. Dolayısıyla internete dayalı olan her şeyin bizim bir parçamız haline geldiğini, çoğu zaman da bizi şekillendiren bir güce dönüştüğünü görüyoruz. .. Sorular bilindik. Acaba dijitalleşme süreci ce onun ürünleri olan sosyal medya mecralarını doğru kullanabiliyor muyuz.? Biz mi sosyal medyayı kullanıyoruz yoksa o mu bizi şekillendiriyor? Seçtiklerimiz gerçekten bizim tercihimiz mi? Sosyal medyanın aileden başlayarak tüm toplumsal ilişkileri iyi bir şekilde etkilemesi mümkün mü? Peki doğru kullanım tam olarak nedir? Bu konuda evrensel değerler üretmek, pratik yasal çerçeveler ortaya koymak çözüm olabilir mi? Yalan ve yanlış bilgi üretimini durdurmak, algı oluşturmaya çalışanlara karşı mücadele etmek, zihinlerimize savaş açan kesimlerin saldırılarından kaçınmak, kültürden kültüre değişen etik ve ahlaki normlar ile evrensel kimi insani değerlerin sosyal medya mecralarında kabul görmesini sağlamak çok mu zor? “

Sosyal Medya tanımı - “Sosyal Medya Kullanım Kılavuzu” nda; (syf 28)

Farklı düşüncelerden ortak sonuçlara ulaşmayı amaçlayan etkileşimli kişisel kullanıcıların oluşturduğu yeni bir medya sektörünün itici gücüdür. Sosyal medya terimi, bireylerin bire bir, bire çok ve çoktan çoğa iletişim kurmasını sağlayan teknolojiler, platformlar ve hizmetleri ifade eder. *Sosyal paylaşım ağları düşünce ve ifade özgürlüğünün merkezi olarak lanse edilse de kontrolün ve denetimin ülkeden ülkeye değiştiği bir yapıya sahiptir. Örnek: Devletlerin sosyal medya mecraları üzerinde denetimi sınırlıdır. Bu açıdan bakıldığında sosyal medya mecraları özgürlük alanları olarak düşünülebilir. Öte yandan, sosyal medyanın devlet dışı diğer aktörler tarafından manipüle edildiği de bilinmektedir. Sosyal medyayı kullanırken denetimden uzak bir alana adım atıldığının bilincinde olmak önem arz etmektedir.*

Sosyal Medya ekonomisi - Sosyal Medya Kullanım Kılavuzu Syf 80’de

Sosyal paylaşım ağları, Türkiye’den reklam gelirleri elde etmektedir. Bununla birlikte, 7194 Sayılı Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 7 Aralık 2019 tarihli ve 30971 sayılı Resmi Gazete ‘de yayımlanmıştır.

Sosyal paylaşım ağlarının Türk hukukuna uygun hareket ettiğini söyleyebilmek oldukça güçtür. Zira kullanıcı hizmet sözleşmeleri ile hukuk sistemi çoğu zaman örtüşmemektedir.

Bazı sosyal paylaşım ağlarının Türkiye’de ofisinin olmaması da suç teşkil eden olaylarda, terör faaliyetlerinde bilgi elde edilememesine sebep olmaktadır

Çoğu sosyal paylaşım ağının Türkiye’de yer alan kullanıcı verilerini Türkiye sınırları dışında tutması da güvenlik açısından önemli bir sorun teşkil etmektedir.

Sosyal Medya platformlarının bu konularda benzer kuralları mevcuttur. Global olarak yayımladıkları kurallarda benzer izleri görebilmekteyiz.

Twitter Kuralları;

“Twitter’ın amacı herkese açık sohbetler sunmaktır. Şiddet, taciz ve benzer türdeki diğer davranışlar, kişilerin kendilerini ifade etmekten çekinmelerine neden olur ve nihayetinde herkese açık global sohbetin değerini azaltır. Kurallarımızın amacı, tüm kullanıcıların herkese açık sohbetlere özgürce ve güvenle katılabilmesini sağlamaktır.”

Facebook Topluluk Standartları;

“Facebook’taki içeriklerle bağlantılı olabilecek çevrimdışı dünyada gerçekleşme potansiyeli bulunan zararları önlemeyi amaçlıyoruz. İnsanların memnuniyetsizliklerini veya küçümsemelerini çoğu zaman ciddi olmayacak biçimde tehditle veya şiddet çağrısında bulunarak ifade ettiklerini biliyoruz ancak ciddi şiddet eylemlerini teşvik eden veya mümkün kılan ifadeleri kaldırıyoruz... Bazı durumlarda, teröristlere ve şiddet yanlısı diğer kişilere yönelik istek uyandıran veya koşullandırıcı tehditler görüyoruz (ör. Teröristler öldürülmeyi hak ediyor) ve bu inandırıcı olmayan tehditleri aksi kanıt olarak değerlendiriyoruz.”

Youtube Topluluk Standartları;

“YouTube’da pornografiye veya cinsellik içeren materyallere izin verilmez. Videonuz bu kategoriye giriyorsa bunu, kendi videonuz bile olsa YouTube’da yayınlamayın. Ayrıca, güvenlik güçleriyle sıkı bir işbirliği halinde bulunmaktayız ve çocuk istismarını yetkililere bildirmekteyiz”

<https://www.youtube.com/intl/tr/about/policies/#community-guidelines>

https://tr-tr.facebook.com/communitystandards/violence_criminal_behavior

<https://help.twitter.com/tr/rules-and-policies/twitter-rules>

Sosyal Medya Hukuku (syf 130)

Sosyal medyanın hukuki boyutları özellikle Türkiye’de yoğun tartışmalara sahne olmaktadır.

- Kullanıcılar sosyal medyada yazdıkları, çizdikleri ve paylaştıklarından mesuldürler.
- Sosyal medya bilişim hukuku, medeni hukuk, ceza hukuku, fikri ve sınai haklar hukuku gibi birçok hukuk dalının kapsama alanına girmektedir.
- Örnek: Gerçek hayatta bir kişiye hakaret etmek, kişilik haklarını zedelemek, özel hayatını ifşa etmek nasıl suçsa sosyal medyada da bu fiilleri işlemek suçtur. Suç olan fiilin sosyal medyada işlenmesi cezai sorumluluğu ortadan kaldırmamaktadır. Hatta bazı suçlarda suçun aleniliği arttığı için cezai sorumluluk artmaktadır.
- 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun, Türkiye’de bu alana yönelik en kapsamlı düzenlemedir.
- 5651 sayılı kanun ile suçlar bakımından erişimin engellenmesine yönelik usul ve esaslar düzenlenmiştir
- Kullanıcılar sosyal medyadaki yapmış olduğu paylaşımlardan mesuldürler. Yazılan mesajlar ya da yüklenen içerikler kişilik haklarını ihlal ediyorsa erişimin engellenmesi talebinde bulunulabilmektedirler.
- 5651 sayılı kanuna göre, internet ve internet bünyesinde yer alan sosyal medyada sorumluluk içerikleri ilk yükleyen ya da paylaşan kişiye aittir.
- Sosyal medyada da gerçek hayatta olduğu gibi hakaret, iftira, küfür barındıran, özel hayatın gizliliğini ihlal eden, toplumsal karmaşa çıkarmayı hedefleyen, suçu ve suçluyu öven vb. içerikleri ilk ortaya atanla, birlikte yayılmasına neden olanlar da mesuldür. Sosyal medyada bir içerik beğenilip, takipçilerle paylaşılmadan önce dikkatli olunması gerekmektedir. Suç içeren bir içeriğin paylaşılmasına katkıda bulunulduysa hukuk önünde sorumluluk doğacaktır.
- Türkiye’de hali hazırda yürürlükte bulunan 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu temel hak ve özgürlükler, özel hayatın mahremiyeti gibi alanlarda uyulacak kuralları düzenleme amacını taşımaktadır. Ancak çoğu zamansosyal paylaşım ağlarının kendi hizmet sözleşmesi ile bu kanun uyuşmamaktadır. Zira kişisel veriler reklam amaçlı üçüncü şahıslarla paylaşılabilir.
- Sosyal medyada hakaret suçu işlenmesi sıkça karşılaşılan durumlardandır. Hakaret, Türk Ceza Kanunu'nun 125. maddesinde açık bir şekilde suç olarak tanımlanmıştır. Dolandırıcılık, istismar, hakaret, küfür ve tahrik gibi unsurları şikâyet için Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusu yapılmalı ve dilekçe verilmelidir. Bu dilekçede söz konusu olayın ya da unsurun ekran görüntüsü ve bağlantı adresi mutlaka yer almalıdır. Ancak bu durum için İP üzerinden kimlik tespiti gerekmektedir. Bazı sosyal medya platformlarının gerek merkezleri, gerekse de sunucularının yurtdışında olması uluslararası yazışmaların gerçekleştirilmesini gerektirmektedir. Buradada hukuki uyumsuzluklar meydana geldiği için Türkiye ile yurtdışındaki suç ayrımı farklılaşmaktadır. Sosyal paylaşım ağlarının çoğunun merkezi Amerika Bileşik Devletleri'nde olduğu için buradaki hukuk sistemindeki durum değişiklik gösterdiğinden uluslararası yazışmalar gerçekleştirilse bile kimlik bilgileri paylaşılmamaktadır. Hatta sosyal medya platformlarının bazı ülkelere çifte standart uyguladığı da zaman zaman gündeme gelmektedir.

NetzDG

5651 Sayılı Kanun Ağ İcra Yasası (NetzDG), Almanya’da 2 milyondan fazla kayıtlı kullanıcısı olan sosyal ağların "bariz bir şekilde yasa dışı" olan içeriği (ör. bir video veya yorum) bildirimden sonraki 24 saat içinde yerel olarak kaldırmasını şart koşar, maddesinden ilham almış ve buradaki kurallara göre dizany edilmiştir.

Ancak Almanya’da yayımlanan kanun Avrupa Birliğinin, 2000/31/EC ve 2010/13/EU Direktifleri kapsamında belgelendirilecek herhangi bir şikâyet ve bunun düzeltilmesi için alınan işlemlere uygulanmaktadır.

Avrupa Parlamentosu ve 8 Haziran 2000 tarihli Konsey’in 2000/31/EC sayılı Direktifi, bilgi toplumu hizmetlerinin bazı hukuki yönleri, özellikle elektronik ticaret, iç Pazar ('Elektronik Ticaret Direktifi')

(8) Bu Direktifin amacı, Üye Devletler arasında bilgi toplumu hizmetlerinin serbest dolaşımını sağlamak ve ceza hukuku alanını uyumlu hale getirmemek için yasal bir çerçeveye oluşturmaktır.

(9) Bilgi toplumu hizmetlerinin serbest dolaşımı birçok durumda, tüm Üye Devletler tarafından onaylanan İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesi'nin 10(1) maddesinde belirtildiği gibi, daha genel bir ilkenin Topluluk hukukunda belirli bir yansıma olabilir; bu nedenle, bilgi toplumu hizmetlerinin tedarikini kapsayan direktifler, bu faaliyetin, yalnızca bu Maddenin 2 nci

paragrafında ve Antlaşmanın 46(1) maddesinde belirtilen kısıtlamalara tabi olarak, bu maddenin ışığında serbestçe yürütülmesini sağlamalıdır; Bu Direktif, ifade özgürlüğüne ilişkin ulusal temel kural ve ilkeleri etkilemeyi amaçlamamıştır.

(45) Bu Yönetmelikte yer alan aracı hizmet sağlayıcıların yükümlülüğünün sınırlamaları, farklı türde ihtiyati tedbir kararı olasılığını etkilemez; bu tür emirler özellikle, yasa dışı bilgilerin kaldırılması veya erişimin engellenmesi de dahil olmak üzere, herhangi bir ihlalin sona erdirilmesini veya önlenmesini gerektiren mahkemeler veya idari makamlar tarafından verilen emirlerden ibaret olabilir.

(46) Sorumluluk sınırlamasından yararlanabilmek için, bilgi nin saklanmasıyla oluşan bir bilgi toplumu hizmeti sağlayıcısı, gerçek bilgi edinme veya yasa dışı faaliyetler hakkında farkındalık elde etmek üzerine, ilgili bilgilere erişimi kaldırmak veya devre dışı etmek için hızlı hareket etmek zorundadır; ifade özgürlüğü ilkesine bu amaçla ulusal düzeyde belirlenen prosedürlerin gözetilmesi ve erişimin kaldırılması veya devre dışı bırakılması; Bu Direktif, Üye Devletlerin bilgilerin kaldırılması veya devre dışı bırakılması öncesinde hızla yerine getirilmesi gereken belirli gereksinimleri belirleme olasılığını etkilemez.

<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2000/31/oj>

Avrupa Parlamentosu 2010/13/EU Görsel-İşitsel medya hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin Üye Devletlerde yasa, yönetmelik veya idari eylem le ilgili olarak belirlenen bazı hükümlerin koordinasyonu üzerine

(Görsel-İşitsel Medya Hizmetleri Yönergesi)

(5)Görsel-İşitsel medya hizmetleri ekonomik hizmetler olduğu kadar kültürel de hizmettir. Özellikle bilgi özgürlüğü, fikir çeşitliliği ve medya çoğulculuğunu sağlayarak toplumlar, demokrasi için artan önemleri, eğitim ve kültür bu hizmetlere belirli kuralların uygulanmasını haklı görmektedir.

(6)Avrupa Birliği'nin işleyişine ilişkin Antlaşma'nın 167(4) maddesi, Birliğin, özellikle kültürlerinin çeşitliliğine saygı göstermek ve teşvik etmek amacıyla, bu Antlaşma'nın diğer hükümleri uyarınca yaptığı eylemde kültürel yönlerini dikkate almasını gerektirir.

GENEL HÜKÜMLER

1. Her Üye Devlet, kendi yetki alanı altındaki medya hizmet sağlayıcıları tarafından iletilen tüm görsel-İşitsel medya hizmetlerinin, söz konusu Üye Devlet'te kamuya yönelik görsel-İşitsel medya hizmetleri için geçerli olan hukuk sistemi kurallarına uygun olmasını sağlayacaktır.

2. Bu Direktifin amaçları doğrultusunda, bir Üye Devletin yetki alanı altında yer alan medya hizmet sağlayıcıları aşağıdakilerden herhangi biri arasındadır:

- (a) paragraf 3 uyarınca o Üye Devlette kurulanlar;
- (b) 4 üncü paragrafı uygulayanlar.

3. Bu Direktifin amaçları doğrultusunda, bir medya hizmet sağlayıcısı aşağıdaki durumlarda Bir Üye Devlette kurulmuş sayılır:

(a)medya hizmet sağlayıcısının bu Üye Devlet'te merkez ofisi vardır ve görsel-İşitsel medya hizmeti ile ilgili editoryal kararlar o Üye Devlette alınır;

(b)Bir medya hizmet sağlayıcısının merkez ofisi bir Üye Devlette yse, ancak görsel-İşitsel medya hizmeti yle ilgili editoryal kararlar başka bir Üye Devlette alınırsa, görsel-İşitsel medya hizmeti faaliyetinin takibinde yer alan işgücünün önemli bir bölümünün faaliyet gösterdiği Üye Devlet'te kurulmuş sayılır. Görsel-İşitsel medya hizmeti faaliyetinin takibinde yer alan işgücünün önemli bir kısmı bu Üye Devletlerin her birinde faaliyet gösteriyorsa, medya hizmet sağlayıcısı merkez ofisinin bulunduğu Üye Devlet'te kurulmuş sayılır. Görsel-İşitsel medya hizmeti faaliyetinin takibinde yer alan işgücünün önemli bir kısmı bu Üye Devletlerin hiçbirinde

faaliyet gösteriyorsa, medya hizmet sağlayıcısı, söz konusu Üye Devletin ekonomisiyle istikrarlı ve etkili bir bağlantı sürdürmesi koşuluyla, o Üye Devletin yasalarına uygun olarak faaliyetine başladığı Üye Devlet'te kurulmuş sayılır;

(c) Bir medya hizmet sağlayıcısının bir Üye Devlet'te genel ofisi varsa, ancak görsel-ışitsel medya hizmeti yle ilgili kararlar üçüncü bir ülkede alınmışsa veya tam tersi, görsel-ışitsel medya hizmeti faaliyetinin takibinde yer alan işgücünün önemli bir kısmının o Üye Devlette faaliyet tesbit edilmesi koşuluyla, ilgili Üye Devlette kurulmuş sayılır.

4. Paragraf 3 hükümlerinin geçerli olmadığı medya hizmet sağlayıcıları aşağıdaki durumlarda Bir Üye Devletin yetki alanına kabul edilecektir:

(a) bu Üye Devlet'te bulunan bir uydu yukarı bağlantı kullanırlar;

(b) bu Üye Devlette bulunan bir uydu yukarı bağlantı kullanmasalar da, söz le ilgili uydu kapasitesini kullanırlar.

5. Üye Devlet'in hangi yargı yetkisine sahip olduğu sorusu 3 ve 4 üncü paragraflar uyarınca belirlenemiyorsa, yetkili Üye Devlet, Avrupa Birliği'nin İşleyişi Antlaşması'nın 49 ila 55.maddeleri çerçevesinde medya hizmet sağlayıcısının kurulduğu olacaktır.

6. Bu Yönerge, yalnızca üçüncü ülkelerde resepsiyon alabilen ve bir veya daha fazla Üye Devlet'te doğrudan veya dolaylı olarak standart tüketici ekipmanı ile alınmayan görsel-ışitsel medya hizmetleri için geçerli değildir.

<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj>

Sosyal Medya Yasası Detayları:

Aşağıda çeşitli örneklerini göreceğiniz üzere "Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı" tarafından herhangi bir sebeple "içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı" verilebilmektedir. Başkan bu kararı 24 ila 48 saat içerisinde Hakim Kararına bağlamak zorundadır. Ancak herhangi bir mahkeme kararına dayanmadan verilecek bu tarz bir karar Hukuk Sistemi ile bağdaşmamaktadır.

Avrupa Birliği müktesebatında suçun oluşmasından sonra ceza kararının alınması öngörülmektedir. 5651 Sayılı Kanuna Göre;

Başkan: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı,

Madde (3) Birinci fıkranın (b), (c), (ç) (...)(3) bentlerinde yer alan yükümlülüklerden birini yerine getirmeyen erişim sağlayıcısına Başkan tarafından onbin Yeni Türk Lirasından ellibin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.(2)(3)(4)

Madde (4) İçeriği birinci fıkrada belirtilen suçları oluşturan yayınların içerik veya yer sağlayıcısının yurt dışında bulunması halinde veya içerik veya yer sağlayıcısı yurt içinde bulunsalar da, içeriği birinci fıkranın (a) bendinin (2) ve (5) ve (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde ve (c) bendinde yazılı suçları oluşturan yayınlara ilişkin olarak içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı re'sen Başkan tarafından verilir. (Değişik cümle:29/7/2020-7253/4 md.) Bu karar, ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcısına bildirilerek gereğinin yerine getirilmesi istenir. (1)(2)(3)(4)(5)

Madde (6) Başkan tarafından verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının konusunu oluşturan yayını ya-panların kimliklerinin belirlenmesi halinde, Başkan tarafından, Cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.(2)(5)

Madde (7) Soruşturma sonucunda kovuşturmayla yer olmadığı kararı verilmesi halinde, içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Bu durumda Cumhuriyet savcısı, hükümsüz kalan içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına konu internet adresini belirtmek suretiyle, kovuşturmayla yer olmadığı kararının bir örneğini Kuruma gönderir.(2)(4)(5)

Madde (8) Kovuşturma evresinde beraat kararı verilmesi halinde, içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı kendiliğinden hükümsüz kalır. Bu durumda mahkemece hükümsüz kalan içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına konu internet adresini belirtmek suretiyle, beraat kararının bir örneği Kuruma gönderilir.(2)(4)(5)

Madde (9) Konusu birinci fıkrada sayılan suçları oluşturan içeriğin yayından çıkarılması halinde; erişimin engellenmesi kararı, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde mah-keme tarafından kaldırılır.

Madde (11) İdarî tedbir olarak verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının yerine getirilmemesi halinde, Başkan tarafından ilgili içerik, yer ve erişim sağlayıcısına, onbin Yeni Türk Lirasından yüzbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. İdarî para cezasının verildiği andan itibaren yirmidört saat içinde erişim sağlayıcı tarafından kararın yerine getirilmemesi halinde (...) (2) Kurum tarafından yetkilendirmenin iptaline karar verilebilir.(2)(5)

Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi(3)(4)

MADDE 8/A- (Ek: 27/3/2015-6639/29 md.)

(1) Yaşam hakkı ile kişilerin can ve mal güvenliğinin korunması, millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması sebeplerinden bir veya bir kaçına bağlı olarak hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde, Cumhurbaşkanlığı veya millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması ile ilgili bakanlıkların talebi üzerine Başkan tarafından internet ortamında yer alan yayınlara ilgili olarak içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Karar, Başkan tarafından derhâl erişim sağlayıcılara ve ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilir. İçerik çıkartılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının gereği, derhâl ve en geç kararın bildirilmesi anından itibaren dört saat içinde yerine getirilir.(3)(4)

(2) Cumhurbaşkanlığı veya ilgili Bakanlıkların talebi üzerine Başkan tarafından verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı, Başkan tarafından, yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkiminin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırk sekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde, karar kendiliğinden kalkar.(3)(4)

(4) Bu madde kapsamındaki suça konu internet içeriklerini oluşturan ve yayanlar hakkında Başkan tarafından, Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur. Bu suçların faillerine ulaşmak için gerekli olan bilgiler içerik, yer ve erişim sağlayıcılar tarafından hâkim kararı üzerine adli mercilere verilir. Bu bilgileri vermeyen içerik, yer ve erişim sağlayıcıların sorumluları, fiil daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, üç bin günden on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.(1)

(5) Bu madde uyarınca verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının gereğini yerine getirmeyen erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara Başkan tarafından elli bin Türk lirasından beş yüz bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir.(1)

(8) Özel hayatın gizliliğinin ihlaline bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde doğrudan Başkanın emri üzerine erişimin engellenmesi Kurum tarafından yapılır. (Mülga cümle: 26/2/2014-6527/18 md.)(1)

(9) (Ek: 26/2/2014-6527/18 md.) Bu maddenin sekizinci fıkrası kapsamında Başkan tarafından verilen erişimin engellenmesi kararı, (...) (1) yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkiminin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırk sekiz saat içinde açıklar.(1)

Sonuç Olarak;

- Kamuoyunda bahse konu kanun temsilci bulundurma ve bildirme yükümlülüğü üzerinde ağırlıklı olarak tartışılmakta ve kanun bu minval üzerinde değerlendirilmektedir. Ancak kanunun asıl problemi Başkan kararı ile içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilmesidir. Kanun her ne kadar 24 ila 48 saat içerisinde Hakim Kararına bağlamak zorundadır olarak yazılmış olsa da herhangi bir mahkeme kararına dayanmadan verilecek bu tarz bir karar Hukuk Sistemi mantığı ile bağdaşmamaktadır. Avrupa Birliği müktesebatında bu durum suçun oluşmasından sonra ceza kararının alınması öngörülmektedir.

- Kanunda belirtilen "Türkiye'den erişimi günlük 1 milyondan fazla olan yurtiçi veya yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcıların Türkiye'deki kullanıcıların verilerini Türkiye'de barındırma yönünde gerekli tedbirleri alır" hükmü uygulama yönünden sorunları içerisinde barındırmaktadır. Kanun yapıcı bu maddeyi mevzuat maddesi yapmak yerine bahse konu global şirketlerin ülkemize yatırım yapmalarını teşvik ederek, konuyu tam bir verimlilik haline getirip, çözebilir.

-Mevcut yasalarımızda vatandaşların gerçek hayatlarında uygulanan hukuk sisteminin sosyal medyada da suç olduğunun farkında olması gerektiği ve bunun Sosyal Medya Kitapçığında da başarı ile uygulandığı bildirilmektedir. Oysa, sosyal medyada herhangi bir suç unsuru oluşturacak bir içerik paylaşmaktan ziyade, eleştiri sınırları içerisinde bir yorum yapmanızın bile suç unsuru kapsamında değerlendirilebilme çekincesi ortadan kaldırılmalıdır.

-Avrupa Birliği ve örnek verdiğimiz NetzDG'de özellikle basın yayın çalışanların bahse konu platformdan yaptıkları eleştirilerin sınırlarını çok geniş olarak çizmekte ve yapılan eleştiriye Basın-Yayın kanunları kapsamında değerlendirmektedir. Ülkemizde yayımlanan kanunda bu konuda herhangi bir ayırım bulunmamaktadır.

- Bant genişliği kısıtlaması konusunu birçok ticari işletme için ekonomik negatif sonuçlar yaratabilir. Bugün uluslararası ticarete Sosyal Medya platformları çok yaygın kullanılmaktadır. Zamanında iletilemeyen bir bilginin maliyeti çok yüksek kayıplara sebep olabilir.

Ülkemizde de kesinlikle bir sosyal medya düzenlemesinin gerekli olduğu açıktır. Ancak olması gereken, bu kanunun daha geniş kapsamda kamuoyunda değerlendirilmesi, özellikle ilgili kurum ve STK'ların öngörülerini alınarak daha kalıcı ve uzlaşmacı bir metin olmasını sağlamaktır.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur...

Tübider Bilişim Sektörü Derneği Yönetim Kurulu

Kaynakça

İletişim Başkanlığı sosyal Medya Kullanma Kılavuzu

<https://www.iletisim.gov.tr/uploads/docs/SosyalMedyaKullanimKilavuzu.pdf>

<https://wearesocial.com/digital-2020>

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5651.pdf>

<https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/sosyal-medya-duzenlemesi-almanya-modeli-nedir-1751633>

<https://shiftdelete.net/sosyal-medya-duzenlemesi-ile-neler-degisecek>

<https://digitalage.com.tr/turkiyede-yeni-bir-donemi-baslatacak-sosyal-medya-duzenlemesi-neler-getiriyor/>

<https://www.brandingturkiye.com/sosyal-medya-duzenlemesi-tum-detaylar/>

<http://bianet.org/bianet/ifade-ozgurlugu/227525-sosyal-medya-duzenlenmesi-gerekli-ama-ozgurluk-icin>

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-53581303>

<https://www.sabah.com.tr/yazarlar/perspektif/turgayyerlikaya/2020/08/01/sosyal-medya-yasasi-neyi-amacliyor>

Ağ Yaptırımı Yasası (NetzDG) - <https://transparencyreport.google.com/netzdg/youtube?hl=tr>

Avrupa Parlamentosu 2010/13/EU - <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj>

Avrupa Parlamentosu 2000/31/EU - <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2000/31/oj>